

**ANNEN TILLEGGSPROTOKOLL
TIL DEN EUROPEISKE KONVENSJON
OM GJENSIDIG HJELP
I STRAFFESAKER**

Strasbourg, 8. november 2001

Medlemsstatene i Europarådet som har undertegnet denne protokoll,
som tar i betraktning sine forpliktelser i henhold til Europarådets vedtekter,
som ønsker å bidra ytterligere til å beskytte menneskerettighetene, opprettholde
rettssikkerheten og støtte samfunnets demokratiske oppbygning,
som derfor mener det er ønskelig å styrke den enkeltes og den kollektive evne til å
bekjempe forbrytelser,
som har besluttet å forbedre og supplere enkelte sider ved den europeiske konvensjon om
gjensidig hjelp i straffesaker undertegnet i Strasbourg 20. april 1959 (heretter kalt
"konvensjonen") samt konvensjonens tilleggsprotokoll undertegnet i Strasbourg 17. mars
1978,
som tar i betraktning konvensjonen om beskyttelse av menneskerettighetene og de
grunnleggende friheter undertegnet i Roma 4. november 1950 og konvensjonen om
personvern i forbindelse med elektronisk databehandling av personopplysninger
undertegnet i Strasbourg 28. januar 1981,
er blitt enige om følgende:

Kapittel I

Artikkel 1
Virkeområde

Artikkel 1 i konvensjonen skal erstattes med følgende bestemmelser:

"1. Partene påtar seg, i samsvar med bestemmelsene i denne konvensjon, omgående å
yte hverandre størst mulig gjensidig hjelp ved forfølgning av straffbare handlinger, som
på det tidspunkt anmodningen om bistand fremsettes hører under jurisdiksjonen til de
judisielle myndigheter i den anmodende stat.

2. Konvensjonen får ikke anvendelse ved iverksetting av pågripelsesbeslutninger eller ved fullbyrdelse av dommer eller når det gjelder militære forbrytelser som ikke er straffbare etter alminnelig straffelovgivning.

3. Gjensidig hjelp kan også gis ved rettslig forfølgning av forhold som etter nasjonal rett i den anmodende eller den anmodede stat kan straffes som overtredelser av bestemmelser som kan forfølges rettslig av forvaltningsmyndigheter hvis avgjørelse kan bringes inn for en domstol som har kompetanse i straffesaker.

4. Gjensidig hjelp skal ikke kunne avslås utelukkende av den grunn at en juridisk person i den anmodende stat eventuelt kan holdes ansvarlig for handlingene det gjelder.”

Artikkel 2

Offentlige tjenestemenns tilstedeværelse i den anmodende stat

Artikkel 4 i konvensjonen skal suppleres med følgende tekst, idet den opprinnelige teksten i konvensjonens artikkel 4 blir nr. 1 og bestemmelsene nedenfor blir nr. 2:

”2. Anmodninger om at slike offentlige tjenestemenn eller interesserte privatpersoner skal være til stede, bør ikke avslås når slik tilstedeværelse trolig vil bidra til at gjennomføringen av anmodningen om hjelp bedre ivaretar den anmodende stats behov og man derved vil unngå behov for supplerende anmodninger om hjelp.”

Artikkel 3

Midlertidig overføring av fengslede personer til den anmodende stats territorium

Artikkel 11 i konvensjonen skal erstattes med følgende bestemmelser:

”1. Hvis den anmodende stat ber om fremstilling av en fengslet person for andre bevisformål enn som tiltalt i straffesak, skal vedkommende midlertidig overføres til anmodende stats territorium, forutsatt at han eller hun vil bli sendt tilbake innen en frist fastsatt av den anmodede stat og i henhold til bestemmelsene i artikkel 12 i denne konvensjon, i den utstrekning disse får anvendelse.

Overføring kan nektes dersom:

- a) den fengslede person ikke samtykker,
- b) hans eller hennes tilstedeværelse er nødvendig ved en strafferettslig forfølgning som pågår på den anmodede stats territorium,
- c) overføring er egnet til å forlenge den tid han eller hun holdes fengslet, eller

- d) det foreligger andre tungtveiende grunner til ikke å overføre ham eller henne til den anmodende stats territorium.

2. I tilfeller som faller inn under nr. 1 i denne artikkel, skal en tredjestat som er part i denne konvensjon, med forbehold for bestemmelsene i artikkel 2, etter søknad tillate transitt av den fengslede person over sitt territorium; justisdepartementet i den anmodende stat skal oversende søknaden sammen med alle nødvendige dokumenter til justisdepartementet i den stat over hvis territorium det søkes om transitt. En part kan motsette seg transitt av sine egne borgere.

3. Den overførte person skal holdes fengslet på den anmodende stats territorium, og eventuelt også på transitt-territoriet, med mindre den part som har mottatt anmodningen om overføring, ber om at han eller hun løslates.”

Artikkel 4 *Kommunikasjonskanaler*

Artikkel 15 i konvensjonen skal erstattes med følgende bestemmelser:

”1. Anmodninger om gjensidig hjelp, så vel som opplysninger som formidles uoppfordret, skal av justisdepartementet i den anmodende stat oversendes skriftlig til justisdepartementet i den anmodende stat, og skal sendes tilbake gjennom de samme myndigheter. Slike anmodninger kan imidlertid oversendes direkte fra de judisielle myndigheter i den anmodende stat til de judisielle myndigheter i anmodende stat, og sendes tilbake gjennom de samme myndigheter.

2. Anmodninger omhandlet i artikkel 11 i denne konvensjon og i artikkel 13 i annen tilleggsprotokoll til denne konvensjon skal i alle tilfeller oversendes av justisdepartementet i den anmodende stat til justisdepartementet i den anmodende stat og skal sendes tilbake gjennom de samme myndigheter.

3. Anmodninger om gjensidig hjelp som gjelder rettslig forfølgning nevnt i artikkel 1 nr. 3 i denne konvensjon kan også oversendes direkte fra forvaltningsmyndighetene eller de judisielle myndigheter i den anmodende stat til forvaltningsmyndighetene eller de judisielle myndigheter i den anmodende stat, avhengig av det enkelte tilfelle, og sendes tilbake gjennom de samme myndigheter.

4. Anmodninger om bistand i henhold til artikkel 18 og 19 i annen tilleggsprotokoll til denne konvensjon kan også oversendes direkte fra de kompetente myndigheter i den anmodende stat til de kompetente myndigheter i den anmodende stat.

5. Anmodninger i henhold til artikkel 13 nr.1 i denne konvensjon kan oversendes av vedkommende judisielle myndigheter direkte til vedkommende myndigheter i den anmodende stat, og svar kan returneres direkte av disse myndighetene. Anmodninger i

henhold til artikkel 13 nr. 2 i denne konvensjon skal oversendes av justisdepartementet i den anmodende stat til justisdepartementet i den anmodede stat.

6. Anmodninger om kopier av straffedommer og vedtak nevnt i artikkel 4 i tilleggsprotokollen til denne konvensjon, kan oversendes direkte til de kompetente myndigheter. En kontraherende stat kan til enhver tid ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær oppgi hvilke myndigheter den anser som kompetente myndigheter etter denne bestemmelsen.

7. I hastesaker, når denne konvensjon gir adgang til direkte oversendelse, kan slik oversendelse finne sted gjennom Den internasjonale kriminalpolitiorganisasjonen (Interpol).

8. En part kan til enhver tid ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær forbeholde seg retten til å stille ett eller flere av følgende vilkår for gjennomføringen av anmodninger, eller særlige typer anmodninger, om gjensidig hjelp:

- a) at en kopi av anmodningen skal oversendes til den sentrale myndighet som er utpekt i erklæringen,
- b) at anmodninger, unntatt i hastetilfeller, skal oversendes til den sentrale myndighet utpekt i erklæringen,
- c) at ved direkte oversendelse i hastetilfeller skal en kopi oversendes samtidig til partens justisdepartement,
- d) at enkelte eller alle anmodninger om gjensidig hjelp skal sendes til parten gjennom andre myndigheter enn de som er fastsatt i denne artikkel.

9. Anmodninger om gjensidig hjelp og alle andre meddelelser etter denne konvensjon eller konvensjonens protokoller kan oversendes elektronisk eller med andre telekommunikasjonsmidler, forutsatt at den anmodende stat til enhver tid etter anmodning er rede til å legge fram utskrift av den og originalen. En kontraherende stat kan imidlertid til enhver tid ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær fastslå på hvilke vilkår den er villig til å godta og å gjennomføre anmodninger mottatt elektronisk eller med andre telekommunikasjonsmidler.

10. Bestemmelsene i denne artikkel berører ikke bestemmelsene i gjeldende bilaterale avtaler eller ordninger mellom partene som gir adgang til direkte oversendelse av anmodninger om gjensidig hjelp mellom deres respektive myndigheter.”

Artikkel 5 *Kostnader*

Artikkel 20 i konvensjonen skal erstattes med følgende bestemmelser:

”1. Partene skal seg imellom ikke kreve refundert kostnader som følger av anvendelsen av denne konvensjon eller konvensjonens protokoller, unntatt:

- a) kostnader som er påløpt ved sakkyndiges tjenestegjøring på den anmodede stats territorium,
- b) kostnader som er påløpt ved overføring av en fengslet person i henhold til artikkel 13 eller 14 i annen tilleggsprotokoll til denne konvensjon eller artikkel 11 i denne konvensjon,
- c) spesielt omfattende eller ekstraordinære utgifter.

2. Den anmodende stat skal imidlertid refundere til den anmodede stat kostnader for etablering av en video- eller telefonforbindelse, kostnader i forbindelse med betjening av en video- eller telefonforbindelse i den anmodede stat, godtgjørelse til tolker som den har stilt til rådighet og godtgjørelser til vitner og deres reiseutgifter i den anmodede stat, med mindre partene avtaler noe annet.

3. Partene skal konsultere hverandre med sikte på å inngå avtaler om betaling av kostnader som kan kreves refusert i henhold nr. 1 bokstav c) ovenfor.

4. Bestemmelsene i denne artikkel får anvendelse med forbehold for bestemmelsene i artikkel 10 nr. 3 i denne konvensjon.”

Artikkel 6 *Judisielle myndigheter*

Artikkel 24 i denne konvensjon skal erstattes med følgende bestemmelser:

”En stat skal ved undertegning eller deponering av sitt ratifikasjons-, godtakings-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, angi hvilke myndigheter den anser som judisielle myndigheter i forbindelse med denne konvensjon. Staten kan til enhver tid og på samme måte endre ordlyden i sin erklæring.”

Kapittel II

Artikkel 7 *Utsatt gjennomføring av anmodninger*

1. Den anmodede stat kan utsette gjennomføringen av en anmodning dersom det kan skade etterforskning, strafforfølgning eller berørte rettsforhandlinger, som gjennomføres av dens myndigheter.

2. Den anmodede stat skal, før den avslår eller utsetter sin hjelp og eventuelt etter å ha rådført seg med den anmodende stat, vurdere om anmodningen kan etterkommes delvis eller på de vilkår den anser nødvendig.

3. Dersom anmodningen utsettes, skal grunnene til slik utsettelse oppgis. Den anmodede stat skal også informere den anmodende stat om eventuelle grunner som gjør det umulig å gjennomføre anmodningen eller som trolig kan forsinke gjennomføringen betraktelig.

Artikkel 8 *Fremgangsmåte*

Uansett bestemmelsene i konvensjonens artikkel 3 skal den anmodede stat etterkomme en anmodning som spesifiserer formkrav eller fremgangsmåter som er nødvendige etter den anmodende stats rett, selv om den anmodede stat ikke er kjent med disse, i den utstrekning tiltaket det bes om ikke strider mot den anmodede stats grunnleggende rettsprinsipper, med mindre annet er bestemt i denne protokoll.

Artikkel 9 *Avhør ved videokonferanse*

1. Dersom en person befinner seg på en parts territorium og skal avhøres som vitne eller sakkyndig av en annen parts judisielle myndigheter, kan sistnevnte part, dersom det ikke er ønskelig eller mulig at den som skal avhøres møter personlig på dens territorium, anmode om at avhøret foretas ved videokonferanse som fastsatt i nr. 2 til 7.

2. Den anmodede stat skal gi sitt samtykke til avhør ved videokonferanse forutsatt at bruk av videokonferanse ikke er i strid med dens grunnleggende rettsprinsipper, og at den har de tekniske hjelpemidler som er nødvendige for å foreta avhøret. Dersom den anmodede stat ikke har tilgang til de tekniske hjelpemidlene som er nødvendige for en videokonferanse, kan den anmodende stat stille dem til rådighet etter nærmere avtale mellom partene.

3. Anmodninger om avhør ved videokonferanse skal i tillegg til opplysningene nevnt i artikkel 14 i konvensjonen angi hvorfor det ikke er ønskelig eller mulig for vitnet eller den sakkyndige å møte personlig, samt navnet til den judisielle myndighet og til de personer som skal foreta avhøret.

4. Den anmodede stats judisielle myndighet innkaller den som skal møte i samsvar med de formkrav som er fastsatt i statens lovgivning.

5. For avhør ved videokonferanse skal følgende regler gjelde:

- a) En judisiell myndighet fra den anmodende stat skal være til stede under avhøret, om nødvendig bistått av en tolk, og skal også være ansvarlig både for å kontrollere identiteten til den som skal avhøres, og for at den anmodende stats grunnleggende rettsprinsipper overholdes. Dersom den judisielle myndighet fra den anmodende stat er av den oppfatning at den anmodende stats grunnleggende rettsprinsipper krenkes under avhøret, skal den omgående treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at avhøret fortsetter i samsvar med de nevnte prinsipper.
- b) Den anmodende og den anmodende stats kompetente myndigheter skal om nødvendig avtale tiltak for å beskytte den som skal avhøres.
- c) Avhøret skal foretas direkte av eller under ledelse av den anmodende stats judisielle myndighet, i samsvar med denne parts nasjonale rett.
- d) Etter anmodning fra den anmodende stat eller den som skal avhøres, skal den anmodende stat sørge for at den som skal avhøres om nødvendig bistås av en tolk.
- e) Den som skal avhøres kan påberope seg den rett til ikke å avgi forklaring som han eller hun måtte ha i henhold til enten den anmodende eller den anmodende stats nasjonale rett.

6. Med forbehold for eventuelle tiltak som er avtalt med sikte på å beskytte personer, skal den anmodende stats judisielle myndighet ved avhørets slutt utarbeide et referat med opplysning om tid og sted for avhøret, den avhørte personens identitet, identiteten til alle de øvrige personer i den anmodende stat som har deltatt i avhøret og deres funksjoner, eventuelle edsavleggelses og de tekniske omstendigheter avhøret fant sted under. Dette dokumentet skal av den kompetente myndighet i den anmodende stat oversendes til den kompetente myndighet i den anmodende stat.

7. Hver part skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at dens nasjonale rett får anvendelse på samme måte som om avhøret fant sted innenfor rammen av en nasjonal rettslig forfølgning, for tilfeller der vitner eller sakkyndige avhøres på dens territorium i samsvar med denne artikkel og nekter å avgi forklaring selv om de har plikt til det, eller avgir falsk forklaring.

8. Partene kan etter eget skjønn, dersom det er hensiktsmessig og med de kompetente judisielle myndigheters samtykke, også anvende bestemmelsene i denne artikkel på avhør ved videokonferanse av den siktede eller mistenkte person. I så fall skal beslutningen om å holde videokonferanse og om hvordan den skal gjennomføres, gjøres til gjenstand for avtale mellom de berørte parter i samsvar med deres nasjonale rett og med relevante internasjonale instrumenter. Avhør av den siktede eller mistenkte person skal bare gjennomføres med vedkommendes samtykke.

9. Enhver kontraherende stat kan til enhver tid ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær opplyse den ikke vil benytte seg av muligheten fastsatt i nr. 8 til også å

anvende bestemmelsene i denne artikkel til avhør ved videokonferanse av den siktede eller mistenkte person.

Artikkel 10

Avhør av vitner og sakkyndige ved telefonkonferanse

1. Dersom en person befinner seg på en parts territorium og skal avhøres som vitne eller sakkyndig av de judisielle myndigheter i en annen part, kan sistnevnte, dersom dens nasjonale rett gir hjemmel for det, anmode om bistand fra den førstnevnte part slik at avhøret kan finne sted ved telefonkonferanse som fastsatt i nr. 2 til 6.
2. Avhør kan foretas ved telefonkonferanse bare dersom vitnet eller den sakkyndige gir sitt samtykke til at avhøret foregår på den måten.
3. Den anmodede stat skal gi sitt samtykke til avhør ved telefonkonferanse dersom dette ikke er i strid med dens grunnleggende rettsprinsipper.
4. En anmodning om avhør ved telefonkonferanse skal i tillegg til opplysningene omhandlet i artikkel 14 i konvensjonen inneholde navnet til den judisielle myndighet og til de personer som skal foreta avhøret, samt opplysning om at vitnet eller den sakkyndige er villig til å delta i et avhør foretatt ved telefonkonferanse.
5. De praktiske forhold vedrørende avhøret skal fastsettes i fellesskap av de berørte parter. Ved slik avtale, skal den anmodede stat påta seg
 - a) å underrette vitnet eller den sakkyndige om tid og sted for avhøret,
 - b) å kontrollere vitnets eller den sakkyndiges identitet,
 - c) å kontrollere at vitnet eller den sakkyndige samtykker til avhør ved telefonkonferanse.
6. Den anmodede stat kan gi sitt samtykke under forutsetning av at de relevante bestemmelsene i artikkel 9 nr. 5 og 7 helt eller delvis får anvendelse.

Artikkel 11

Spontan informasjonsutveksling

1. Uten å berøre sin egen etterforskning eller rettslige forfølgning kan en parts kompetente myndigheter uoppfordret oversende til den annen parts kompetente myndigheter opplysninger de har mottatt i forbindelse med sin egen etterforskning, når de anser at kjennskap til slike opplysninger kan hjelpe mottakerparten til å innlede eller gjennomføre etterforskning eller rettslig forfølgning, eller kan føre til at denne parten fremsetter en anmodning i henhold konvensjonen eller dens protokoller.

2. Parten som oversender slike opplysninger kan i henhold til sin nasjonale rett fastsette vilkår for mottakerpartens bruk av slike opplysninger.
3. Mottakerparten skal være bundet av slike vilkår.
4. En kontraherende stat kan imidlertid når som helst ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær opplyse at den forbeholder seg retten til ikke å være bundet av vilkårene fastsatt av den part som har gitt opplysningene i henhold til nr. 2 ovenfor, med mindre den mottar forhåndsvarsel om opplysningenes art og godtar at opplysningene oversendes.

Artikkel 12

Tilbakelevering

1. Etter anmodning fra den anmodende stat og uten at godtroende tredjemanns rettigheter berøres, kan den anmodede stat stille ulovlig ervervede gjenstander til rådighet for den anmodende stat med sikte på tilbakelevering til de rettmessige eierne.
2. Ved anvendelse av artikkel 3 og 6 i konvensjon kan den anmodede stat, enten før eller etter at gjenstandene overleveres til den anmodende stat, frafalle kravet om at gjenstandene skal returneres, dersom dette kan lette tilbakeleveringen av gjenstandene til den rettmessige eieren. Godtroende tredjemanns rettigheter skal ikke berøres.
3. Dersom den anmodede stat, før gjenstandene overleveres til den anmodende stat, frafaller kravet om at de skal returneres, skal den anmodede stat ikke påberope seg panterett eller annen regressrett i medhold av sin skatte- eller tollovgivning med hensyn til disse gjenstandene.
4. En frafallelse som nevnt i nr. 2 skal ikke berøre den anmodede stats rett til å kreve skatter eller avgifter fra den rettmessige eieren.

Artikkel 13

Midlertidig overføring av fengslede personer til den anmodede stat

1. Dersom det foreligger en avtale mellom de berørte parter kompetente myndigheter, kan en part som har anmodet om et etterforskningsskritt som krever nærvær av en person som er fengslet på denne stats territorium, midlertidig overføre vedkommende til territoriet til den part der etterforskningen skal finne sted.
2. Avtalen skal fastsette de nærmere vilkår for den midlertidige overføringen av vedkommende og fristen for å sende ham eller henne tilbake til den anmodende stats territorium.

3. Dersom det kreves at vedkommende gir sitt samtykke til overføringen, skal en samtykkeerklæring eller en gjenpart av erklæringen omgående legges fram for den anmodende stat.
4. Den overførte person skal holdes fengslet på den anmodende stats territorium, og eventuelt også på transitt-territoriet, med mindre den stat som er bedt om å overføre ham eller henne, anmoder om at vedkommende løslates.
5. Det tidsrom vedkommende holdes fengslet på den anmodende stats territorium, skal trekkes fra det tidsrom vedkommende er eller kommer til å være fengslet på den anmodende stats territorium.
6. Bestemmelsene i artikkel 11 nr. 2 og artikkel 12 i konvensjonen får tilsvarende anvendelse.
7. Enhver part kan til enhver tid ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær erklære at det forut for inngåelsen av en avtale i henhold til nr. 1 i denne artikkel kreves samtykke i henhold til nr. 3 i denne artikkel eller samtykke på visse vilkår som angis i erklæringen.

Artikkel 14

Fremstilling av domfelte personer som er overført

Bestemmelsene i artikkel 11 og 12 i konvensjonen får tilsvarende anvendelse også på personer som er fengslet i den anmodende stat, etter å ha blitt overført for soning av en dom avsagt i den anmodende stat, dersom den anmodende stat ber om at de fremstilles for gjenopptakelse av dommen.

Artikkel 15

Språk benyttet i dokumenter og rettsavgjørelser som skal forkynnes

1. Bestemmelsene i denne artikkel gjelder enhver anmodning som skal forkynnes i henhold til artikkel 7 i konvensjonen eller artikkel 3 i tilleggsprotokollen til konvensjonen.
2. Dokumenter og rettsavgjørelser skal i alle tilfelle oversendes på det eller de språk som de er blitt utferdiget.
3. Dersom myndigheten som har utferdiget dokumentene er kjent med eller har grunn til å tro at mottakeren bare forstår et annet språk, skal dokumentene, eller i det minste de viktige avsnittene i det, oversendes sammen med en oversettelse til dette annet språk, uten hensyn til bestemmelsene i artikkel 16 i konvensjonen.

4. Dokumentene og rettsavgjørelsene skal, uten hensyn til bestemmelsene i artikkel 16 i konvensjonen, oversendes til myndighetene i den anmodede stat sammen med et kort sammendrag av innholdet oversatt til denne partens språk eller ett av denne partens språk.

Artikkel 16 *Forkynning per post*

1. De kompetente judisielle myndigheter i en part kan oversende rettsdokumenter og rettsavgjørelser per post direkte til personer som befinner seg på territoriet til en annen part.
2. Rettsdokumenter og rettsavgjørelser skal oversendes sammen med en melding som opplyser at mottakeren kan innhente informasjon hos den myndighet som er angitt i meldingen om sine rettigheter og plikter med hensyn til forkynnelse av dokumenter. Bestemmelsene i artikkel 15 nr. 3 ovenfor får anvendelse på denne meldingen.
3. Bestemmelsene i artikkel 8, 9 og 12 i konvensjonen får tilsvarende anvendelse på forkynnelse per post.
4. Bestemmelsene i artikkel 15 nr.1, 2 og 3 ovenfor får også anvendelse på forkynnelse per post.

Artikkel 17 *Observasjon over landegrensene*

1. Dersom polititjenestemenn fra en part som ledd i etterforskningen av en straffesak i denne stat holder under oppsikt en person som mistenkes for å ha deltatt i en straffbar handling som kan medføre utlevering, eller en person som det er stor grunn til å tro vil føre til identifisering eller lokalisering av den ovennevnte person, kan de fortsette observasjonen på en annen parts territorium når denne part har gitt tillatelse til slik observasjon på grunnlag av en anmodning om gjensidig bistand som er fremsatt på forhånd. Det kan knyttes vilkår til tillatelsen.

Observasjonen skal på anmodning overlates til polititjenestemenn i den part på hvis territorium observasjonen finner sted.

Anmodninger om bistand nevnt i første ledd skal rettes til den myndighet som hver part har utpekt til å gi eller videreformidle en slik tillatelse.

2. Dersom det av særlig presserende årsaker ikke lar seg gjøre å be den annen part om tillatelse på forhånd, kan tjenestemenn som, innenfor rammen av en strafferettslig etterforskning, holder under oppsikt en person som mistenkes for å ha begått en av de

straffbare handlinger angitt i nr. 6, fortsette denne observasjonen på den andre siden av grensen på følgende vilkår:

- a) Myndighetene som er nevnt i nr. 4, i den stat på hvis territorium observasjonen fortsetter, skal umiddelbart, mens observasjonen pågår, underrettes om grensepasseringen.
- b) Det skal uten opphold oversendes en anmodning om gjensidig bistand i samsvar med nr. 1, med begrunnelse for hvorfor grensen ble passert uten tillatelse på forhånd.

Observasjonen skal innstilles så snart den part på hvis territorium den finner sted krever det, etter å ha mottatt underretning som nevnt i bokstav a) eller anmodning som nevnt i bokstav b), eller dersom det ikke foreligger en tillatelse fem timer etter at grensen ble passert.

3. Observasjon etter nr. 1 og 2 kan bare finne sted på følgende alminnelige vilkår:

- a) Tjenestemennene som foretar observasjonen skal overholde bestemmelsene i denne artikkel og lovgivningen i den part på hvis territorium de opererer; de skal rette seg etter pålegg fra ansvarlige lokale myndigheter.
- b) Med forbehold for de situasjoner som er omhandlet i nr. 2, skal tjenestemennene under observasjonen medbringe et dokument som kan dokumentere at tillatelse er gitt.
- c) Tjenestemennene som foretar observasjonen skal til enhver tid kunne dokumentere at de opptrer i embets medfør.
- d) Tjenestemennene som foretar observasjonen kan bære tjenestevåpen under observasjonen, med mindre den anmodede stat uttrykkelig har motsatt seg dette; bruk av tjenestevåpen er forbudt unntatt i lovlige nødvergesituasjoner.
- e) Det er forbudt å ta seg inn i private boliger og på steder der det ikke er adgang for allmennheten.
- f) Tjenestemennene som foretar observasjonen skal verken stoppe og utspørre eller pågripe den som holdes under oppsikt.
- g) Enhver operasjon skal rapporteres til myndighetene i den stat på hvis territorium observasjonen fant sted; det kan kreves at tjenestemennene som foretok observasjonen møter personlig.
- h) Myndighetene i den part der tjenestemennene som foretok observasjonen er hjemmehørende, skal på anmodning fra myndighetene i den part på hvis

territorium observasjonen fant sted, yte bistand under den påfølgende etterforskningen i forbindelse med oppdraget de deltok i, herunder rettslig forfølgning.

4. Partene skal ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, angi både de tjenestemenn og de myndigheter som de utpeker for formålene i nr. 1 og 2 i denne artikkel. De kan senere til enhver tid og på samme måte endre ordlyden i sin erklæring.

5. Partene kan bilateralt utvide denne artikkelens virkeområde og vedta ytterligere tiltak for å gjennomføre den.

7. Observasjon etter nr. 2 kan bare finne sted i forbindelse med følgende straffbare handlinger:

- overlagt drap,
- drap,
- voldtekt,
- brannstifting,
- pengefalsk,
- væpnet ran og heleri,
- utpressing,
- bortføring og gisseltaking,
- menneskehandel,
- ulovlig handel med narkotika og psykotrope stoffer,
- overtredelse av lovbestemmelser om våpen og sprengstoff,
- ødeleggelse med sprengstoff,
- ulovlig transport av giftig og farlig avfall,
- smugling av utlendinger,
- seksuelt misbruk av barn.

Artikkel 18

Kontrollerte leveranser

1. Hver part skal etter anmodning fra en annen part påta seg å sørge for at kontrollerte leveranser kan tillates på dens territorium innenfor rammen av etterforskning av straffbare handlinger som kan medføre utlevering.

2. Beslutninger om å gjennomføre kontrollerte leveranser treffes i hvert enkelt tilfelle av de kompetente myndigheter i den anmodede stat i samsvar med denne parts nasjonale rett.

3. Kontrollerte leveranser skal gjennomføres i samsvar med den anmodede stats prosedyrer. Myndigheten til å handle samt til å lede operasjonene og føre kontroll med dem, skal være tillagt de kompetente myndigheter i denne part.

4. Partene skal ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, angi de myndigheter som er kompetente i henhold til denne artikkel. De kan senere til enhver tid og på samme måte endre ordlyden i sin erklæring.

Artikkel 19

Hemmelige undersøkelser

1. Den anmodende og den anmodede stat kan avtale å bistå hverandre ved gjennomføring av strafferettslig etterforskning foretatt av tjenestemenn som opptrer under hemmelig eller falsk identitet (hemmelige undersøkelser).

2. De kompetente myndigheter i den anmodede stat skal i hvert enkelt tilfelle avgjøre hvorvidt anmodningen skal etterkommes, idet det tas behørig hensyn til nasjonal rett og nasjonale prosedyrer. Den hemmelige undersøkelsens varighet, de nærmere vilkår og de berørte tjenestemennenes rettslige stilling skal avtales partene imellom, idet det tas behørig hensyn til nasjonal rett og nasjonale prosedyrer.

3. Hemmelige undersøkelser skal gjennomføres i samsvar med nasjonal rett og nasjonale prosedyrer i den part på hvis territorium den hemmelige undersøkelsen foregår. De berørte parter skal samarbeide for å sikre at den hemmelige undersøkelsen forberedes og overvåkes, og for å treffe tiltak vedrørende sikkerheten til de tjenestemenn som opptrer under hemmelig eller falsk identitet.

4. Partene skal ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, angi de myndigheter som er kompetente i henhold til nr. 2 i denne artikkel. De kan senere til enhver tid og på samme måte endre ordlyden i sin erklæring.

Artikkel 20

Felles etterforskningsgrupper

1. For bestemte formål og for et begrenset tidsrom, som kan forlenges etter nærmere avtale mellom partene, kan de kompetente myndigheter i to eller flere parter opprette en felles etterforskningsgruppe for å etterforske straffesaker i en eller flere av de parter som oppretter gruppen. Gruppens sammensetning skal fastsettes i avtalen.

En felles etterforskningsgruppe kan særlig opprettes

- a) dersom en parts etterforskning av straffbare handlinger nødvendiggjør en vanskelig og krevende etterforskning som har forbindelse til andre parter,
- b) dersom flere parter er i ferd med å etterforske straffbare handlinger og sakens omstendigheter krever samordnede, felles tiltak i de berørte parter.

En anmodning om opprettelse av en felles etterforskningsgruppe kan fremsettes av en hvilken som helst av de berørte parter. Gruppen opprettes i en av de parter der etterforskningen forventes å finne sted.

2. I tillegg til opplysningene nevnt i de relevante bestemmelser i artikkel 14 i konvensjonen, skal anmodninger om opprettelse av en felles etterforskningsgruppe inneholde forslag til sammensetning av gruppen.

3. En felles etterforskningsgruppe skal utføre oppdrag på territoriet til de parter som oppretter gruppen, på følgende generelle vilkår:

- a) Gruppens leder skal være en representant for den kompetente myndighet som deltar i etterforskning av straffesaker i den stat som gruppen utfører oppdrag i. Gruppens leder skal handle innenfor rammen av sin kompetanse i henhold til nasjonal rett.
- b) Gruppen skal utføre sine oppdrag i samsvar med nasjonal rett i den part den utfører oppdrag i. Gruppens medlemmer og utlånte medlemmer skal utføre sine oppgaver under ledelse av personen nevnt i bokstav a), idet det tas hensyn til de vilkår som er fastlagt av deres egne myndigheter i avtalen om opprettelse av gruppen.
- c) Den part gruppen utfører oppdrag i, skal treffe de organisatoriske tiltak som er nødvendige for at gruppen skal kunne utøve sin virksomhet.

4. Medlemmer av den felles etterforskningsgruppen som kommer fra den part gruppen utfører oppdrag i, betegnes i denne artikkel som medlemmer, mens medlemmer fra andre parter enn den part gruppen utfører oppdrag i, betegnes som «utlånte medlemmer» til gruppen.

5. Utlånte medlemmer til den felles etterforskningsgruppen skal ha rett til å være til stede når det foretas etterforskningsskritt i den stat gruppen utfører oppdrag i. Når særlige grunner tilsier det, kan gruppens leder i samsvar med nasjonal rett i den part gruppen utfører oppdrag i, likevel treffe annen avgjørelse.

6. Utplasserte medlemmer av den felles etterforskningsgruppen kan i samsvar med nasjonal rett i den stat gruppen utfører oppdrag i, få til oppgave av gruppens leder å foreta visse etterforskningsskritt dersom dette er blitt godkjent av de kompetente myndigheter i den stat gruppen utfører oppdrag i og av den stat som utlåner medlemmet.

7. Dersom den felles etterforskningsgruppen har behov for å få foretatt etterforskningsskritt i en av de parter som har opprettet gruppen, kan medlemmer som er utplassert i gruppen av den aktuelle parten, anmode sine kompetente myndigheter om å foreta etterforskningsskrittene. Etterforskningsskrittene skal i den aktuelle parten vurderes i henhold til de vilkår som ville få anvendelse dersom det ble anmodet om slike skritt i forbindelse med en nasjonal etterforskning.

8. Dersom den felles etterforskningsgruppen har behov for bistand fra en annen part enn de parter som har opprettet gruppen, eller fra en tredjestat, kan anmodningen om bistand fremsettes av de kompetente myndigheter i den stat gruppen utfører oppdrag i, til de kompetente myndigheter i den annen berørte stat, i samsvar med de relevante instrumenter eller ordninger.

9. Et utplassert medlem av den felles etterforskningsgruppen kan, i samsvar med sin nasjonale rett og innenfor rammen av sin kompetanse, gi gruppen opplysninger som er tilgjengelige i den part som har utplassert ham eller henne i forbindelse med den strafferettslige etterforskningen gruppen utfører.

10. Opplysninger som et medlem eller et utplassert medlem rettmessig har mottatt mens vedkommende deltok i en felles etterforskningsgruppe, og som ellers ikke er tilgjengelige for de kompetente myndigheter i de berørte parter, kan brukes for følgende formål:

- a) for de formål gruppen er opprettet for,
- b) for å avdekke, etterforske og rettslig forfølge andre straffbare handlinger, under forutsetning at den part der opplysningene ble innhentet, på forhånd gir sitt samtykke. Et slikt samtykke kan bare nektes dersom slik bruk kan sette etterforskningen av en straffesak i den berørte part i fare, eller dersom parten i et slikt tilfelle ville kunne avslå å gi gjensidig hjelp,
- c) for å forebygge en overhengende og alvorlig trussel mot den offentlige sikkerhet og, uten at bokstav b) berøres, dersom en strafferettslig etterforskning senere skulle bli innledet,
- d) for andre formål i den utstrekning dette er avtalt mellom partene som har opprettet gruppen.

11. Denne artikkel berører ikke andre eksisterende bestemmelser eller ordninger angående opprettelse av felles etterforskningsgrupper eller disse gruppernes virksomhet.

12. I den utstrekning de berørte parters nasjonale rett, eller bestemmelsene i eventuelle rettslige instrumenter som får anvendelse på forholdet dem imellom, tillater det, kan det avtales at andre personer enn representanter for de kompetente myndigheter i partene som oppretter den felles etterforskningsgruppen, kan delta i gruppens virksomhet. De rettigheter som gis medlemmene eller de utplasserte medlemmene av gruppen etter

denne artikkel, får ikke anvendelse på slike personer, med mindre noe annet uttrykkelig fastsettes i avtalen.

Artikkel 21

Tjenestemenns strafferettslige ansvar

Med mindre annet avtales mellom de berørte parter, skal tjenestemenn fra en annen part enn den part som oppdraget utføres i, under de oppdrag som er omhandlet i artikkel 17, 18, 19 eller 20, sidestilles med denne partens egne tjenestemenn med hensyn til straffbare handlinger som de blir utsatt for eller begår selv.

Artikkel 22

Tjenestemenns erstatningsansvar

1. Dersom en parts tjenestemenn utfører oppdrag i en annen part i samsvar med artikkel 17, 18, 19 eller 20, skal den førstnevnte parten ha ansvaret for skade de forvolder under oppdraget, i samsvar med nasjonal rett i den part på hvis territorium tjenestemennene utfører oppdraget.
2. Den part på hvis territorium det forvoldes skade som nevnt i nr. 1, skal yte erstatning for disse skader på de samme vilkår som dem som gjelder for skader forvoldt av dens egne tjenestemenn.
3. Den part hvis tjenestemenn har forvoldt skade på en person på en annen parts territorium, skal gi denne part full refusjon for de beløp den har utbetalt i skadeserstatning til skadelidte eller deres rettsetterfølgere.
4. Med forbehold for utøvelse av sine rettigheter overfor tredjemann og med unntak av bestemmelsen i nr. 3 skal hver part i de tilfeller som er omhandlet i nr. 1, gi avkall på å kreve tilbakebetaling av beløp for skader den er påført, fra en annen part.
5. Bestemmelsene i denne artikkel får anvendelse med forbehold for annen avtale inngått mellom partene.

Artikkel 23

Beskyttelse av vitner

Når en part anmoder om gjensidig hjelp i henhold til konvensjonen eller en av konvensjonens protokoller i forbindelse med et vitne som risikerer å bli utsatt for trusler eller som trenger beskyttelse, skal de kompetente myndigheter i den anmodende og anmodede stat gjøre sitt ytterste for å bli enige om tiltak for å beskytte den berørte person, i samsvar med sin nasjonale rett.

Artikkel 24

Midlertidige tiltak

1. Etter anmodning fra den anmodende stat kan den anmodede stat treffe midlertidige tiltak i samsvar med sin nasjonale rett for å bevare bevis, opprettholde en foreliggende situasjon eller beskytte rettslige interesser som er truet.
2. Den anmodede stat kan etterkomme anmodningen delvis eller på bestemte vilkår, særlig tidsbegrensning.

Artikkel 25

Fortrolig behandling

Den anmodende stat kan kreve at den anmodede stat holder anmodningens fakta og innhold fortrolig, med unntak av det som er nødvendig for å gjennomføre anmodningen. Dersom den anmodede stat ikke kan oppfylle kravet om fortrolig behandling, skal den umiddelbart underrette den anmodende stat.

Artikkel 26

Personvern

1. Personopplysninger som oversendes fra en part til en annen som ledd i gjennomføringen av en anmodning i henhold til konvensjonen eller konvensjonens protokoller, kan av den part de er oversendt til, bare brukes
 - a) i forbindelse med de saker som konvensjonen eller en av dens protokoller får anvendelse på,
 - b) i forbindelse med andre rettslige prosedyrer eller forvaltningsprosedyrer som er direkte knyttet til sakene nevnt i bokstav a),
 - c) for å avverge en overhengende og alvorlig trussel mot den offentlige sikkerhet.
2. Slike opplysninger kan imidlertid brukes for andre formål dersom den part som har oversendt opplysningene eller den registrerte personen på forhånd har gitt sitt samtykke til det.
3. En part kan nekte å oversende personopplysninger den har mottatt som ledd i gjennomføringen av en anmodning i henhold til konvensjonen eller en av dens protokoller dersom:
 - slike opplysninger er beskyttet etter partens nasjonale rett, og

- den parten opplysningene skulle oversendes til, ikke er bundet av konvensjonen om personvern i forbindelse med elektronisk databehandling av personopplysninger undertegnet i Strasbourg 28. januar 1981, med mindre sistnevnte part forplikter seg til å gi opplysningene det vern som den førstnevnte part krever.

4. En part som oversender personopplysninger den har innhentet som ledd i gjennomføringen av en anmodning i henhold til konvensjonen eller en av dens protokoller, kan kreve at parten som opplysningene er oversendt til, skal informere om hvordan de er blitt brukt.

5. En part kan ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, og innenfor rammen av prosedyrene som gir adgang til å nekte eller begrense oversendelse eller bruk av personopplysninger i samsvar med bestemmelsene i konvensjonen eller en av dens protokoller, kreve at personopplysninger oversendt til en annen part ikke skal brukes av denne parten for formålene i nr. 1, uten å innhente dens samtykke på forhånd.

Artikkel 27

Forvaltningsmyndigheter

Partene kan til enhver tid ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær oppgi hvilke myndigheter som de anser som forvaltningsmyndigheter for formålet i konvensjonens artikkel 1 nr. 3.

Artikkel 28

Forholdet til andre traktater

Bestemmelsene i denne protokoll får ingen innvirkning på mer vidtgående regler i bilaterale eller multilaterale avtaler inngått mellom partene i henhold til konvensjonens artikkel 26 nr. 3.

Artikkel 29

Minnelige løsning

Den europeiske komité for kriminalitetsspørsmål skal holdes informert om fortolkningen og gjennomføringen av konvensjonen og dens protokoller, og skal gjøre alt som er nødvendig for å fremme en minnelig løsning av problemer som måtte oppstå som følge av gjennomføringen av dem.

Kapittel III

Artikkel 30

Undertegning og ikrafttredelse

1. Denne protokoll skal være åpen for undertegning av Europarådets medlemsstater som er part i konvensjonen eller har undertegnet den. Den skal ratifiseres, godtas eller godkjennes. En signatar kan ikke ratifisere, godta eller godkjenne denne protokoll med mindre signataren tidligere eller samtidig har ratifisert, godtatt eller godkjent konvensjonen. Ratifikasjons-, godtakelses- eller godkjenningssdokumentene skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.
2. Denne protokoll skal tre i kraft på den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder regnet fra det tidspunkt det tredje ratifikasjons-, godtakelses- eller godkjenningssdokumentet er deponert.
3. For en signatarstat som senere deponerer sitt ratifikasjons-, godtakelses- eller godkjenningssdokument skal protokollen tre i kraft på den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder regnet fra deponeringsdagen.

Artikkel 31

Tiltredelse

1. En stat som ikke er medlem og som har tiltrådt konvensjonen, kan tiltre denne protokoll etter at den er trådt i kraft.
2. Slik tiltredelse gjennomføres ved å deponere et tiltredelsesdokument hos Europarådets generalsekretær.
3. For en tiltredende stat skal protokollen tre i kraft på den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder regnet fra den dag tiltredelsesdokumentet ble deponert.

Artikkel 32

Territorial anvendelse

1. En stat kan ved undertegning eller deponering av sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjenningss- eller tiltredelsesdokument, nærmere angi det eller de territorier som denne protokoll får anvendelse på.
2. En stat kan på ethvert senere tidspunkt ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær utvide denne protokollens anvendelse til ethvert annet territorium som angis i erklæringen. For slikt territorium skal protokollen tre i kraft på den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder regnet fra den dag Generalsekretæren mottok slik erklæring.

3. En erklæring avgitt i henhold til de to foregående numre kan trekkes tilbake for et territorium angitt i slik erklæring ved underretning til Generalsekretæren. Tilbaketrekkingen får virkning på den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder regnet fra den dag Generalsekretæren mottok slik underretning.

Artikkel 33 *Forbehold*

1. Forbehold som en part har tatt med hensyn til en bestemmelse i konvensjonen eller dens protokoll får også anvendelse på denne protokoll, med mindre vedkommende part avgir erklæring om noe annet ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument. Det samme gjelder for en erklæring avgitt med hensyn til eller i henhold til en bestemmelse i konvensjonen eller dens protokoll.

2. En stat kan ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument, avgi erklæring om at den forbeholder seg retten til ikke å godta en eller flere av artiklene 16, 17, 18, 19 og 20 i sin helhet eller delvis. Det kan ikke tas andre forbehold.

3. En stat kan trekke tilbake i sin helhet eller delvis et forbehold den har tatt i samsvar med foregående numre ved erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, som får virkning fra den dag den mottas.

4. En part som har tatt forbehold til en av artiklene i denne protokoll nevnt i nr. 2 ovenfor, kan ikke forlange at en annen part anvender vedkommende artikkel. Dersom den har gitt et delvis eller betinget forbehold, kan den imidlertid kreve at vedkommende bestemmelse anvendes i samme utstrekning som parten selv har godtatt den.

Artikkel 34 *Oppsigelse*

1. En kontraherende stat kan i den grad den er berørt si opp denne protokoll ved underretning rettet til Europarådets generalsekretær.

2. Slik oppsigelse får virkning på den første dag i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder regnet fra den dag Generalsekretæren mottok underretningen.

3. Oppsigelse av konvensjonen medfører automatisk oppsigelse av denne protokoll.

Artikkel 35 *Underretninger*

Europarådets generalsekretær skal underrette Europarådets medlemsstater samt enhver stat som har tiltrådt denne protokoll om:

- a) enhver undertegning
- b) deponering av ethvert ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings- eller tiltredelsesdokument,
- c) enhver ikrafttredelsesdato for denne protokoll i samsvar med artikkel 30 og 31,
- d) enhver annen handling, erklæring, underretning eller meddelelse som gjelder denne protokoll.

Til bekreftelse på dette har de undertegnede, som har fått behørig fullmakt til det, undertegnet denne protokoll.

Utferdiget i Strasbourg, 8. november 2001, i ett eksemplar på engelsk og fransk, med samme gyldighet for hver av tekstene, som oppbevares i Europarådets arkiver. Europarådets generalsekretær oversender bekreftede kopier til Europarådets medlemsstater og til stater som ikke er medlem av Europarådet som har tiltrådt konvensjonen.

Bekreftes rett oversatt, Oslo 1. mars 2010
Liv Hofplass, statsautorisert translatør i fransk